

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס תלמוד ירושלמי: מסכת נדרים

ד"ר אלישיב שרלו | המחלקה לתלמוד

מס הקורס 09622-01 | Talmud Yerushalmi: Tractate *Nedarim*

הרצאה	סוג הקורס:
4	היקף נ"ז:
תשפ"ז	שנת לימודים:
שנתי	סמסטר:
יום ג 10:00	יום ושעה
יום ג 12:00	שעת קבלה:
shiviche@gmail.com	מייל מרצה:
_____	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

התלמוד הירושלמי הוא אחד החיבורים החשובים ביותר בארון הספרים היהודי, אך לאורך השנים הוא מוטל בקרן זווית. בקורס זה נתרגל כלים מעשיים ללימוד הירושלמי, כולל נוסח, פרשנות, ריאליה, עריכה וכן הלאה. הסוגיות יילמדו לגופן, תוך שאיפה להבין אותן כלל שניתן. בנוסף, כל סוגיה תשמש להדגשת נושא מחקרי אחר בחקר התלמוד הירושלמי. במובן זה הקורס משמש השלמה מתקדמת לקורס המבוא לירושלמי. המסכת שתילמד בשנה זו היא מסכת נדרים.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

התלמידים יכירו את הסוגיות המחקריות העיקריות בתחום התלמוד הירושלמי, וידעו לתאר את הספרות המחקרית העיקרית ואת מאגרי המידע והכלים הזמינים ללומדי הירושלמי.

מיומנויות

התלמידים ידעו להשתמש בכלים השונים העומדים לרשותם כדי לפרש ולהבין סוגיות ירושלמיות ולשלב אותן במחקריהם העתידיים. כמו כן, הם ירכשו כלים כדי לשפוט ולהעריך את הפירושים השונים ולקרוא ספרות מחקר באופן ביקורתי.

ערכים

בעקבות הלימוד החוויתי, מצופה שהתלמידים גם יחבבו את לימוד הירושלמי ויקבלו עידוד לפתח את תחום הלימוד שלו.

תכנון מהלך השיעורים (כולל למידה פעילה):

למידה פעילה: ככלל, הלמידה בקורס תכלול באופן קבוע פעילות רבה מצד הלומדים. הלימוד יהיה משותף. פירוש הדבר שהלומדים יכינו מראש את הסוגיות הנלמדות והספרות הרלוונטית, וכן שלכל אחד מן התלמידים יהיה תחום אחריות אישי שעליו הוא ממונה במסגרת הכיתתית. למשל: כתב יד מסויים שעליו לבדוק, פרשן מסויים שעליו לקרוא באופן קבוע, וכיוצא בזה). במסגרת הלימוד המשותף כל אחד יתרום את העבודה האישית שלו לטובת הכלל. בנוסף, התלמידים יידרשו להתנסות בעצמם במאגרים האלקטרוניים הרלוונטיים.

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	מבוא למסכת נדרים			
2-3	36, 1028 – 46 (סוגיות מקבילות)		ל' מוסקוביץ', 'סוגיות מוחלפות בירושלמי',	השוואת מקבילות

	תרביץ, ס (תשנ"א), עמ' 19–66			
	יעקב זוסמן, 'שוב לירושלמי נזיקין', מחקרי תלמוד א (תש"ן), עמ' 55 – 134		1029, 20–1 (ירושלמי נזיקין)	4–3
	א' שרלו, תולדות הלכות גזל ואבדה בתורת התנאים, עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית תשפ"ד (עמודים נבחרים)		1029, 31–21 (דמי השבת אבדה)	6–5
	יעקב זוסמן, מבוא לתלמוד הירושלמי במהדורת האקדמיה ללשון עברית, עמ' ט– לז		1029, 43–33 (נוסח הירושלמי)	6–5
תרגיל: השוואת בבלי וירושלמי	י' קרצ'מר-רזיאל, ' סתם התלמוד כתופעה התפתחותית: סוגיות הפתיחה למסכת נדרים בירושלמי ובבבלי', תרביץ, פו (תשע"ט), עמ'		1029, 44–27, 1030 (הירושלמי והבבלי)	8–7
			1030, 48–31 (ריאליה של הירושלמי)	10–9
	ח' מאזה, מסכת דמאי בתלמוד הירושלמי, עבודת דוקטור, אוניברסיטת בן גוריון תש"פ (עמודים נבחרים)		1030, 49–36, 1031 (עריכת הירושלמי)	12–11
	לייב מוסקוביץ, הטרמינולוגיה של הירושלמי – המונחים העיקריים, ירושלים תשס"ט		1031, 39–18, 1032 (הטרמינולוגיה של הירושלמי)	14–13
	י' לוי, 'מבוא לפירוש ירושלמי נזיקין' [תרגום עברי], נטועים, ה (תשנ"ט), עמ' 101–120; ש'		1032, 19–14, 1033	16–15

	ליברמן, 'ירושלמי הוריות', י"ל מימון ואחרים (עורכים), ספר היובל לרבי חנוך אלבק, ירושלים תשכ"ג, עמ' 304			
	ה' ניומן, המעשים לבני ארץ ישראל, ירושלים (עמודים נבחרים)		18-17	1033, 14-23 (ספרות המעשים)
	יעקב זוסמן בהשתתפות בנימין אליצור, גנזי הירושלמי, ירושלים תש"פ		20-19	1033, 17, 43-1034 (קטעי הגניזה של הירושלמי)
			21	מאגרי מידע לתלמוד הירושלמי
		שיעורים יועברו על ידי התלמידים	23-22	חזרה וסיכום

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציין סופי

משקל בציון הסופי	תיאור התוצר
15% מהציון הסופי	השתתפות פעילה
50% מהציון הסופי	תרגילים
35% מהציון הסופי	העברת שיעור

דרישות הקורס

1. נוכחות של לפחות 80% מהקורס חובה.
2. יש להכין את הסוגיות משיעור לשיעור ולקרוא את החומר הביבליוגרפי.
3. בשיעורים האחרונים של הקורס יידרשו התלמידים להכין סוגיה באופן עצמאי ולהעביר אותה.

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

- קריאת חובה – ראו לעיל.
- חומרי עזר עיקריים (מלבד מאגרים אלקטרוניים):
- משה עסיס, גליונות הירושלמי של רבי שאול ליברמן, א-ג, ירושלים תשפ"ב
- יעקב זוסמן בהשתתפות בנימין אליצור, גנזי הירושלמי, ירושלים תש"פ
- לייב מוסקוביץ, הטרמינולוגיה של הירושלמי – המונחים העיקריים, ירושלים תשס"ט
- לייב מוסקוביץ, המינוח של הירושלמי – המונחים המשניים, ירושלים תשפ"ה
- משה עסיס, אוצר לשונות ירושלמיים, ניו-יורק וירושלים תש"ע
- M. Sokoloff, *A Dictionary of Jewish Palestinian Aramaic*, Ramat Gan and Baltimore, 2017